

„Dobre maniery dzieci, czyli dziecięcy savoir-vivre”

- **Tajniki dobrego wychowania dzieci**

Dobre maniery u dzieci to wyraz kultury, ogłady i dobrego wychowania. Niektórzy rodzice zaczynają uczyć zasad dobrego wychowania dopiero kilkulatków. Nauczenie dobrych manier przedszkolaka, który nie mówił wcześniej „proszę” i „dziękuję” lub nie umiał zachować się przy stole, może być sporym wyzwaniem. Dlatego warto pamiętać, że **im wcześniej zaczniesz uczyć dzieci dobrego wychowania, tym szybciej je sobie one przyswoją**. Dobrych manier powinien bowiem przestrzegać każdy – niezależnie od wieku.

- **Bardzo dobre maniery bardzo dobrą inwestycją**

Gdy dziecko uczy się kulturalnego zachowania od małego, łatwiej mu opanować nie tylko podstawowe zasady uprzejmości i przyzwoitości, ale też zyskuje na pewności siebie i naturalności, bo wie, że odnajdzie się w każdej, nawet niezręcznej sytuacji. Wpływa też na jego relacje z innymi, bo osoby uprzejme, skore do pomocy, taktowne i kulturalne są po prostu bardziej lubiane. Dobre maniery u dzieci pozytywnie wpłyną więc na ich przyszłość, bo znajomość reguł po prostu ułatwia życie.

- **Bądź wzorem uprzejmości – dziecko przejmie Twoje zachowania**

Dzieci uczą się najwięcej obserwując i naśladowując zachowania najbliższych, dlatego żadne „wykłady”, ani napominania nie przyniosą rezultatów, jeśli sami nie będziemy konsekwentni w stosowaniu zasad, które chcemy wpoić dziecku. Pamiętaj o uprzejmym zachowaniu, tłumacz dziecku, co należało powiedzieć, jak postąpić w danej sytuacji, np.: „Przepuścimy tę panią w kolejce, bo jest w ciąży i nie powinna się męczyć długim staniem”. Zwracaj się uprzejmie do dziecka – przekonasz się, że wypowiedziane do niego zwroty grzecznościowe wrócą niemal jak echo.

- **Tak nie wolno!**

Pewne zachowania u dziecka są po prostu niegrzeczne i nie można przymykać na nie oka, bagatelizować, czy obracać w żart. Tak jak uczymy, że nie wolno nikogo bić, tłumaczymy, że nie wolno celowo sprawiać komuś przykrości np.: naśmiewać się, czy przezywać – to rani uczucia i jest bardzo niegrzeczne, podobnie jak niepocholebne komentowanie czyjegoś wyglądu i wskazywanie go palcem. Na początku dzieciom trudno jest wczuć się w sytuację innej osoby i przewidzieć jej uczucia. Najmłodszym dzieciom trzeba zawsze dawać jasny komunikat, że nie podoba nam się takie zachowanie. Starsze dzieci są już zdolne do empatii i można wytłumaczyć im, dlaczego nie wolno tak postępować.

- **Zachowanie przy stole**

Samodzielne jedzenie to skomplikowane ćwiczenie zręcznościowe. Daj maluchowi czas, by zdobył w tym nieco wprawy i nie wymagaj od razu odkładania sztućców pod odpowiednim kątem po skończeniu dania. Dziecko powinno natomiast otrzymywać prawidłowe wzorce: jak wygląda wspólny rodzinny posiłek, jak nakrywa się stół, jak odnoszą się do siebie współbiednicy itp. Koryguj zachowanie malucha przy stole, pomagaj prawidłowo chwytać sztućce, ucz korzystania z serwetek, napominaj by nie wierciło się i nie szukało w trakcie posiłku innych zajęć. To właśnie zachowanie dzieci przy stole bywa najbardziej uciążliwe dla osób postronnych. Warto popracować z dzieckiem nad wyeliminowaniem brzydkich nawyków: plucia i rzucania jedzeniem, siorbania, mlaskania czy wybrzydzenia, by rodzinne wyjścia do restauracji mogły być przyjemne dla rodziców, dzieci i całego otoczenia.

- **Zosia Samosia**

Dobre maniery to nie tylko wyrafinowane obycie towarzyskie, ale też elementarne sprawy jak samoobsługa i zachowanie higieny. W tych obszarach wszystko zależy od naszej konsekwencji – to my od początku pracujemy nad nawykami malucha, a wraz z wiekiem podnośmy mu poprzeczkę. Pierwsze „sprawności”, jakie powinien zdobyć maluch to:

- mycie rąk po przyjeździe do domu i skorzystaniu z toalety,
- zasłanianie buzi przy kaszlu i kichaniu,
- wycieranie nosa chusteczką,
- sprzątnięcie po sobie zabawek,
- samodzielne ubieranie się i czesanie,
- samodzielne korzystanie z toalety.

- **Zdobywanie sympatii innych**

By ułatwić dziecku wchodzenie w relacje z osobami spoza najbliższego, rodzinnego kręgu powinniśmy pokazać mu przydatne techniki i uczyć podstawowych umiejętności społecznych:

- Mówiąc do kogoś patrzymy mu w oczy – dzięki temu zyskamy jego uwagę.
- Kierujemy słowa do konkretnych osób: „Proszę pani”, „ciociu” lub zwracamy się do rozmówcy po imieniu a nie bezosobowo „Chcę pić”.
- Naucz dziecko chwalić, komplementować i doceniać innych – odwzajemnią mu się.
- W kontaktach z dorosłymi dzieci powinny pamiętać o cenionych przez nich zasadach: niegrzecznie jest przerywać komuś (a jeśli już koniecznie trzeba, to grzecznym „przepraszam”), należy pukać zanim się wejdzie.
- Kluczem do harmonijnych interakcji z innymi dziećmi jest umiejętność dzielenia się i czekania na swoją kolej.

- **Grzeczne zachowanie w miejscach publicznych**

Jeśli chcemy, by dziecko umiało odpowiednio się zachowywać w różnych miejscach publicznych pamiętajmy, że musimy stwarzać mu dużo okazji do treningu (zabierać do teatru, do restauracji, jeździć komunikacją publiczną). Dziecko powinno zrozumieć i przyjąć podstawową zasadę, którą się kierujemy przebywając w miejscach, gdzie jest dużo ludzi: wszyscy musimy starać się być jak najmniej uciążliwi dla siebie nawzajem. Stąd wynikają szczegółowe zasady np.: że nie rozmawiamy głośno w kinie, czy nie rozpychamy się w autobusie. Dla bezpieczeństwa dziecka, konieczne jest też nauczenie go, by w miejscach publicznych nie oddalało się od opiekuna.

Jak ułatwić dziecku naukę dobrych manier?

1. Chwal wszystkie przejawy grzeczności u dziecka („Bardzo ładnie podziękowałaś pani za lizaka”), zamiast zauważać tylko jego potknięcia.

2. Każdemu czasem zdarza się zapomnieć o grzeczności – na takie sytuacje przydaje się wypracowany, zabawny sposób upominania np.: „O o! Ktoś tu zapomniał powiedzieć dziękuję po skończonym obiedzie”. Ważne, by stosować go do wszystkich domowników. Dzieci są zachwycone, gdy uda im się „przyłapać” dorosłych na niestosowaniu zasad, na które się umówili, a przy okazji mogą utrwalić sobie te reguły.

3. Poszukajcie ciekawych, pouczających i zabawnych książeczek o nauce grzeczności.

4. Dzieci lubią najróżniejsze rymowanki, wierszyki i rytuały związane ze zwrotami grzecznościowymi, np.: „- Smacznego – dziękujemy, smacznie zjemy!”, „-Dobranoc! – Pchły na noc...”.

5. Utrwalanie „magicznych słów” - proszę, dziękuję, przepraszam, i najprostszych zwrotów: „czy możesz podać mi chleb, proszę”, może być dla dziecka bardzo ciekawe i zabawne, jeśli będziemy razem z nim ćwiczyć ich używania odgrywając scenki przy pomocy lalek, pluszaków albo figurek.

6. W uporządkowaniu zasad, które obowiązują w naszym domu, może pomóc spisanie ich, czy zilustrowanie odpowiednimi obrazkami i powieszenie takiego kodeksu w widocznym miejscu. Jeśli nie zawsze umiemy być konsekwentni, przydać się mogą tablice grzeczności, na których będziemy przyznawać dziecku słoneczka lub uśmiechy za pozytywne zachowania i smutne buźki za niegrzeczne.

7. Przed większymi wyzwaniami, czyli np.: ważną uroczystością rodzinną lub wizytą u znajomych, lepiej przygotować dziecko, tłumacząc mu dokładnie czego od niego oczekujemy, jak powinno się zachowywać.

8. Choć czasem potrzebna będzie reprimenda, nie gań i nie zawstydzaj dziecka publicznie – to także element dobrych manier. Zanim zaczniesz „gderać”, lepiej przypomnij sobie wierszyk J. Brzechwy o kwoce, która w opryskliwy sposób łąjała swoich gości, cały czas podpierając się swoim mottem „grunt to dobre wychowanie”.

